

Avdelningen för ekonomisk statistik
Susanne Gullberg Brännström

Möte i användarrådet för arbetsmarknadsstatistik 4 Maj 2020

Närvarande:

Erik Mellander, IFAU, Ordförande
Binniam Kidane, Arbetsmarknadsdepartementet
Ann-Sofie Öberg, ersättare för Julia Asplund, Ekonomistyrningsverket
Petra Nyberg, Arbetsförmedlingen
Hedvig Westphal, ersättare för Susanna Aggeborn, Finansdepartementet
John Ekberg, Medlingsinstitutet
Mårten Pappila, Arbetsgivarverket
Mats Larsson, LO
Anna Löfgren Eriksson, Unionen
Lena Orpana, TCO
Thomas Ljunglöf, SACO
Anders Axelsson, Region Skåne
Pär Lundqvist, Svenskt Näringsliv
Maria Sjödin, Riksbanken
Per Millstam, Arbetsmiljöverket

Från SCB:

Kaisa Ben Daher, ersättare för Cecilia Hertzman, ES/LEDN
Magnus Sjöström, BV/LEDN
Maj Eriksson Gothe BV/PI
Elisabet Andersson, BV/AKU
Mikael Fredberg, ES/LS
Fredrik Andersson, ES/SA
Peter Beijron, BV/AKU
Susanne Gullberg Brännström ES/LS, sekreterare

Föredragande:

Susanne Svartengren, ES/SA

Frånvarande:

Johanna Rickne, SOFI
Sara Schånberg, Konjunkturinstitutet

Mötets öppnande

Ordförande öppnade mötet, hälsade välkommen och välkomnade Per Millstam som ny ledamot.

1 Godkännande av dagordning

Dagordningen fastställdes.

2 SCB-info

(Magnus Sjöström, SCB)

SCB har aktiverat krisledningsorganisationen sedan början av mars med anledning av Covid-19. Det har även gjorts en kontinuitetsplanering för de högst prioriterade produkterna, där många av dem är kopplade till arbetsmarknaden. Vidare har man gjort vissa lättnader för företag som lämnar uppgifter till SCB genom att reducera urval och skjuta upp vissa undersökningar.

Det har också inrättats en grupp för särskild samhällsanalys som tar fram och publicerar statistik på en särskild ”corona-sida” på SCB:s webbplats.

SCB har en ny vision och en ny strategi. I visionen som lyder ”Vi ger samhället användbar statistik att lita på” har varje ord en bakomliggande mening. Visionen delas in i mål och delmål. De övergripande målen handlar om följande fem områden där ”användbar statistik och data” stöds av övriga delar:

- Användbar statistik och data
- Smart datafångst
- Medarbetarna utvecklar verksamheten och sig själva
- Innovativ, effektiv och säker statistikproduktion
- Vi gör det tillsammans

SCB ska göra fyra kraftsamlingar för att kunna realisera strategin:

- Vi tillämpar principen om öppna data
- Medias referenser till SCB har fördubblats
- Uppgiftslämnarbördan har halverats
- Vi har en helt moderniserad arbetsmarknadsstatistik

Parallellt med SCB:s strategi togs även en ny målbild för den officiella statistiken fram förra året. Det är ett gemensamt arbete med alla 28 statistikansvariga myndigheter.

Förra året gjordes en kartläggning för att identifiera om det finns behov av att förnya de 112 statistikområden som finns idag. Resultatet av arbetet finns i ”Översyn av statistikområden 2019”. Arbetet med översynen fortsätter i tre spår under 2020 där berörda SAM utreder:

1. Förslagen inom de ämnesområden där SAM är ensamt ansvarig (11/22 ämnesområden).
2. Förslagen inom tre ämnesområden med överlapp - Näringsverksamhet, Utbildning och forskning och Miljö.
3. Förslaget om att bättre belysa Infrastrukturstatistik.

Målet med är att SAM ska lämna ett samlat och välförankrat förslag till regeringen om en förordningsändring avseende vilka statistikområden som är relevanta för den officiella statistiken och som är anpassningsbar till omvärldsförändringar.

3 Ämnesdesign arbetsmarknad – vad är läget?

(Kaisa Ben Daher, SCB)

Arbetet med en ny design av arbetsmarknadsstatistiken är en av kraftsamlingarna. Arbetet bedrivs i 5 utskott:

Användare

Analys

Produktionsdesign

Internationellt

Kommunikation

Dessutom har Eskil Wadensjö och Julia Asplund anställts på begränsad tid för att vara en del av arbetet.

Tidplanen är att under första halvåret 2020 kartlägga användarbehov, krav, regleringar och andra länders erfarenheter. Därefter genereras ett antal handlingsalternativ i 2-3 förslag. Förslagen ska efter sommaren diskuteras i dialog med externa och interna användare. Detta resulterar slutligen i en inriktning för hur den nya statistiken ska vara utformad och hur den fortsatta utvecklingen av arbetsmarknadsstatistiken ska drivas framåt. Det slutliga förslaget presenteras preliminärt i maj 2021.

Just nu pågår kartläggning av användarbehov och internationella regleringar som styr statistiken, samt arbete med att kartlägga och kontakta relevanta andra länder för att fånga deras erfarenheter. Främst de nordiska länderna, men också Baltikum, främst Estland, och Nederländerna finns på förslag. Parallellt inventeras datakällor för att undersöka om framtidens arbetsmarknadsstatistik i högre utsträckning än idag kan baseras på administrativa uppgifter istället för på direktinsamlade data. Det bedrivs även arbete konkret i befintlig produktion, främst för att utnyttja AGI-uppgifterna. Samt att göra analyser och jämförelser mellan olika statistikprodukter för att hitta likheter och skillnader.

Kartläggning av användare och användning sker genom användardialoger för att fånga upp befintliga och framtida behov. Dessa sker tillsammans med MI som också är statistikansvarig myndighet inom arbetsmarknadsområdet. Användarkontakter sker även genom presentationer på användarråd samt särskilda möten med vissa användare som Finans, RB och KI. Det kommer även att bjudas in till öppna seminarier under slutet av maj eller början av juni.

En fråga uppkom om hur ska det gå till rent praktiskt att förmedla de 2-3 förslagen till användarna? Det är inte helt klart, men ett tänkbart forum skulle kunna vara Ilera eller någon annan typ av öppet forum. Det kommer dessutom att ske i fortsatta fördjupade användardialoger. Förslaget om ett öppet seminarium via Ilera mottogs väl med förbehållet att det är svårt att veta om det är möjligt under rådande situation.

En fråga uppkom om hur tidsseriebrott kommer att hanteras? Det kan bli olika lösningar för olika underökningar. Man kan tänka sig flera varianter, med kompletterande undersökningar, dubbla år, m.m. SCB tar med sig frågan att det behöver konkretiseras. Frågan är flerdimensionell med tanke på att även den regionala aspekten finns. SCB har med i planen att varje förändring behöver beläggas på något sätt för att man som användare ska kunna hantera de brott som uppstår.

4 Kommande förändringar i den ekonomiska statistiken

(Susanne Svartengren, SCB)

Ett arbete pågår på SCB för att samordna den ekonomiska statistiken, effekterna av detta är bland annat att en ny tolkning av de statistiska enheter som ska användas i statistiken. Deras syfte är att förbättra den ekonomiska statistiken, och kunna ge en bättre bild av företagen och deras verksamhet. För att statistiken ska bli jämförbar både nationellt och internationellt används en gemensam definition av de enheter vi vill redovisa, det är då samma begrepp som används inom EU: företagsenhet (FE), verksamhetsenhet (VE) och lokal verksamhetsenhet (LVE). En förordning kring de statistiska enheterna togs fram av Eurostat redan 1993 och sedan dess har olika utvecklingsarbeten genomförts både nationellt och internationellt. Eftersom Sverige inte uppfyllde förordningen om structure business statistics (SBS) gällande företagsenheten (FE) resulterade det i att SCB fick ett compliance-ärende gällande undersökningen Företagens ekonomi (FEK). Arbetet har pågått på SCB där bl.a. arbetssättet profilering har utvecklats och implementerats. Profilering går ut på att "kartlägga och beskriva företagens strukturer med bäring på deras organisation och kontroll". En företagsenhet är nu närmare en koncern än en juridisk enhet. Profilering sker även på europeisk nivå via Euro Group Register. De nya enheterna kommer att implementeras i SAMU, SCB:s verktyg för samordnad urvalsdragning, i mars 2021.

Det pågår diskussioner om den regionala kopplingen och det lutar åt att en företagsenhet kommer att ha flera regioner kopplade till sig via de statistiska enheterna (underenheterna) VE och LVE. Annars är det lätt hänt att hela företagets verksamhet förs till den region där huvudkontoret finns.

Effekt mål för arbetet är: *Bättre samordnad ekonomisk statistik för användare och förenklat uppgiftslämnande.*

Kommunikation av arbetet till användare är viktigt för att informera om effekterna av förändringarna och få feedback. Denna sker bland annat via en sida på SCB:s webbplats med information som hela tiden uppdateras samt möten med användarråd, m.fl. Informationen är hierarkiskt uppdelad för att skapa tydlighet. Se: <https://www.scb.se/dokumentation/det-ekonomisk-statistiska-systemet/>. Webbsidan kommer att vara kopplad till undersöknings- och produktsidor för att lätt kunna koppla användningen av statistiken till informationen. Det planeras även för pressmeddelanden med information samt seminarium i samarbete med "Sveriges ekonomi, SVEK".

För att ge en kort bild av effekterna på statistiken kan nämnas att 35% av de anställda arbetar på ett företag som har ett 1-1-förhållande mellan JE och FE vilka alltså inte påverkas av förändringen (dessa företag ingår inte i en

koncern). Resterande JE kommer att ingå i en FE med två eller fler JE kopplade till en FE. Profilerings genomförs både maskinellt och, för större koncerner, manuellt där också företagsbesök igår. Det senare berör ca 17% av de anställda.

Det blir en förskjutning i statistiken som redovisas efter anställda eftersom fler anställda finns i de större bolagen, när fler mindre företag (JE) visar sig tillhöra en större FE.

Det kommer även att bli förändringar i redovisning för SNI genom att hjälpverksamhet, som huvudkontor, kommer att föras till FE:s SNI, t.ex. industri. För arbetsmarknadsstatistiken är det av vikt att se var, och med vad personer arbetar, vilket gör att VE och LVE-nivån är mest användbar.

5 Implementering av den nya ramlagen i AKU 2021.

(Peter Beijron, SCB)

I och med anpassningen till den nya ramlagen kommer frågeformuläret i AKU förändras. AKU kommer från och med 2021 styras av förordningen för den sociala statistiken som omfattar LFS, SILC, AES, ICT, m.fl. Under förordningen ligger delegerade akter och implementeringsakter. Där styrs även en inputharmonisering, som innebär att man från och med 2021, alltid måste inleda med att fastställa ILO-status, vilket man inte behövt tidigare. Själva intervjun kommer nog inte att ta längre tid, men frågorna kommer att komma i en annan ordning. För att inte öka uppgiftslämnarbördan kommer vissa befintliga frågor med begränsad användning att behöva tas bort. I mars- april gick en remiss ut om detta till ledamöterna i användarrådet och SASA. De ledamöter som inte fått den ombeds höra av sig.

En av förändringarna från och med 2021 gäller hanteringen av tillfälligt frånvarande. Idag klassas respondenten som sysselsatt om denne uppger att den har ett arbete som den varit frånvarande ifrån under referensveckan. Efter 2021 kommer klassningen påverkas av hur länge personen varit, eller kommer att vara, frånvarande från arbetet. I teorin finns det risk för tidsseriebrott på grund av hanteringen av föräldralediga, då man om man förväntas vara frånvarande mer än 3 månader och inte har ett arbete att gå tillbaka till och inte är berättigad till föräldrapenning, inte klassas som sysselsatta (bör dock inte gälla många). Utöver dessa så kommer de som har "övriga skäl" att klassas efter frånvarotidens längd. Uppskattningar visar en relativt liten påverkan, som mest 15 000.

För arbetslösa är det ingen förändring i sak. Men man kommer att förtydliga vilka söksätt som leder till att man anses vara aktivt sökande. Målpopulationen kommer att ändras till 15-89 år. De äldre kommer dock inte behöva intervjuas i alla rotationsgrupper utan man tillåts imputera uppgifter för dem i viss utsträckning.

Det kommer att bli tidsseriebrott och det har utarbetats en gemensam europeisk strategi för att hantera detta. Alla länder måste redovisa länkningskvoter över dels sysselsatta, dels arbetslösa efter kön och ålder. Serierna ska levereras till Eurostat senast december 2021.

Följande variabler tillkommer:

- föräldrarnas födelseland
- boendeland innan det nuvarande
- orsak till migration
- två nya variabler på prov för egenföretagare för att finna ”dependent self-employed”
- självskattad huvudsaklig verksamhet
- deltagande i studier de senaste 12 månaderna (uppdelat på formella och icke formella studier)
- självskattad hälsa
- hinder p.g.a. långvarigt hälsoproblem
- Inkomst från arbete för anställda.

Nu pågår arbete med anpassningar av produktionssystemet till de kommande förändringarna liksom arbete med länkning av tidsseriebrott genom tillägg av frågor i AKU 2020 samt genom att tillföra extern information. Man tittar även på om paneldesignen kan vara en hjälp att skatta förändringen.

På grund av Covid-19 har vissa frågor i AKU lagts till från och med maj 2020, delvis samordnat med Eurostat. Dessa är: Frånvaro pga. Covid-19 samt Ej tillgänglig för att kunna ta ett arbete pga. Covid-19.

Nationella frågor är om man:

- Ej sökt arbete pga. Covid-19
- Hemarbete pga. Covid-19
- Minskning av arbetstid pga. Covid-19.

Redovisningen av frånvaroskäl kan komma att ske i flera grupper, t.ex. pga. permitteringar.

6 SSYK-ISCO

(Erik Mellander, ordf., Susanne Gullberg Brännström, SCB)

I och med den svenska anpassningen av ISCO-08 till SSYK 2012 gjordes vissa åtgärder som resulterade i att länkningen till ISCO-08 blir omöjlig eller svår för minst en tredjedel av de yrkeskoder som finns i SSYK 2012. Man tog tidigt beslutet att utgå från ISCO-08, men med tillägget att man tillsammans med arbetsmarknadens parter, intresseorganisationer och fackförbund ville spegla den svenska arbetsmarknaden på bästa sätt. Detta resulterade i relativt stora diskrepanser mot ISCO som är utarbetat av ILO för att spegla hela världens arbetsmarknad.

SCB informerade om vilka strategier man valt i Norge och Danmark. I Norge gjorde man ingen nationell anpassning alls, utan använde sin ordinarie nomenklatur och nycklade till ISCO-08. I Danmark har man istället valt att implementera en mycket detaljerad yrkesklassificering – så detaljerad att man kan aggregera sina koder till motsvarigheter i ISCO-08 – eller till andra aggregat.

SCB är väl medveten om problematiken ifråga om kopplingen mellan SSYK 2012 och ISCO-08 och har på agendan att skapa någon typ av rekommenderad användning eller rekommendation om hur man bör gå tillväga vid jämförelser. SCB tar med sig frågan om det kan vara fruktbart att skapa en grupp av användare/intressenter som referensgrupp i arbetet. Det beslutades att frågan tas upp på nästa möte igen.

7 Övriga frågor

Nästa möte är den 13 oktober 2020.